

01. јун 2023. године

П Р И М Е Д Б А

Предмет: Јавна презентација Урбанистичког пројекта МХЕ „Мланча” на рекама Белошева, Јасенска и Страињска на територији Града Краљева

Захтевамо од Одељења за урбанизам, грађевинарство и стамбено-комуналне делатности Градске управе Града Краљева да одбаци захтев за потврђивање Урбанистичког пројекта МХЕ „Мланча” на рекама Белошева, Јасенска и Страињска на територији Града Краљева, а с обзиром да нису испуњени формални услови за одржавање презентације, односно да је садржина захтева и презентованог УП у супротности са Законом о планирању и изградњи („Сл. Гласник РС”, бр. 72/2009, 81/2009 – испр., 64/2010-УС, 24/2011, 121/2012, 42/2013-УС, 50/2013-УС, 98/2013-УС, 132/2014, 145/2014, 83/2018, 31/2019, 37/2019 – др. закон, 9/2020 и 52/2021) и Правилником о садржини, начину и поступку израде докумената просторног и урбанистичког планирања (“Сл.гласник РС”, бр. 32/19).

Формални услови за поступање према захтеву, одређени чл. 90. Правилника о садржини, начину и поступку израде докумената просторног и урбанистичког планирања, уз захтев за потврђивање Урбанистичког пројекта МХЕ „Мланча” на рекама Белошева, Јасенска и Страињска на територији Града Краљева (на даље: УП) нису испуњени, с обзиром да:

1. За потребе израде УП нису прибављени одговарајући услови ималаца јавних овлашћења.

На основу увида у приложену документације, наведену и у делу 1. 4. Списак прибављене документације за израду урбанистичког пројекта - Информације, Мишљења и Услови надлежних институција и организација, може се закључити да приложена докумената нису издата за потребе израде предметног УП, да се прибављени услови и мишљења не односе на парцеле на којима се овим УП предлаже реализација МХЕ „Мланча”, те је и таквим условима и мишљењима рок важења махом истекао пре више година.

2. Није извршена овера текстуалног и графичког дела урбанистичког пројекта, који је изложен на увид јавности путем интернет странице јединице локалне самоуправе.

Додатно, на увид јавности путем интернет странице јединице локалне самоуправе није изложено решење из АПР, Решење о одређивању одговорног урбанисте, потписана изјава одговорног урбанисте (непотписан формулар је приложен као документ назива 01.Naslovna.doc), нити лиценца одговорног

урбанисте, наведени у документу 03.Sadrzaj UP i Projekta preparcelacije.doc, поднаслов Општа документација УП. Напомињемо да није могуће отворити документ по називом - Sveska 1 UP MHE Mlanca.doc.

- 3. Садржина текстуалног и графичког дела урбанистичког пројекта није у складу са садржином прописаном Законом и прописима донетим на основу закона, с обзиром да уз захтев за потврђивање УП није приложено идејно решење планираних објеката, нити је постојање истог наведено у садржају УП (Свеска 1).**

Јавна презентација Урбанистичког пројекта МХЕ „Мланча” на рекама Белошева, Јасенска и Страињска на територији Града Краљева, није одржана у складу са одредбама чл. 91. и 92. Правилника о садржини, начину и поступку израде докумената просторног и урбанистичког планирања, с обзиром да:

- 4. Оглас о одржавању јавне презентације није оглашен седам дана пре датума одређеног за њен почетак.**

Оглас о одржавању јавне презентације УП оглашен је на интернет страници јединице локалне самоуправе, Градске управе Града Краљева дана 26.05.2023. године, односно на дан који је у огласу о одржавању јавне презентације означен као први дан јавне презентације.

- 5. Оглас о одржавању јавне презентације оглашен је у локалном недељнику (Ибарске новости), али не и у дневном листу.**

- 6. Јавна презентација није одржана на интернет страници јединице локалне самоуправе, на начин наведен у огласу о њеном одржавању.**

Интернет адреса www.kraljevo.rs/oglasnatabla назначене у огласу о одржавању јавне презентације у локалном недељнику Ибарске новости и у огласу који је саставни део документације изложене током јавне презентације, неисправна је (грешка 404) и не садржи документацију предметног УП чија је презентација, у складу са огласом, требало да буде доступна на овој адреси.

Садржај Урбанистичког пројекта МХЕ „Мланча” на рекама Белошева, Јасенска и Страињска на територији Града Краљева, указује на значајну неусклађеност са Законом о планирању и изградњи и прописима донетим на основу закона, неусклађеност са важећим планским документима, као и стандардима урбанистичке и архитектонске струке, између осталих и из следећих разлога:

- 7. Не постоји основ за разраду локације МХЕ „Мланча” на начин предложен предметним УП, с обзиром да је одредбама Просторног плана подручја посебне намене Манастира Студеница („Сл. гласник РС”, бр. 2/2020), одређено да се локације ОИЕ у обухвату овог планског документа разрађују плановима детаљне регулације.**

8. У делу 3. Просторни планови – услови планирања, нису исправно наведени сви плански документи који чине плански основ израде предметног УП. Такође, садржај оних планских докумената који јесу наведени интерпретиран је на начин који је недвосмислено нетачан, са јасном намером давања лажне информације о постојању планског основа изградње предложене МХЕ.

Поред планских докумената наведених у садржају УП (ПППН Парка природе Голија, ПППН Студеница и Просторног плана града Краљева,) плански основ израде предметног УП чине и Просторни план Републике Србије за период од 2010. до 2020. Године („Сл. гласник РС”, бр. 88/2010), као и Регионални просторни план за подручје Шумадијског, Поморавског, Рашког и Расинског управног округа („Сл. гласник РС”, бр. 39/2014).

Овде је посебно важно истаћи да се као плански, односно правни основ изградње МХЕ на територији Р Србије, укључујући и предметну МХЕ Мланча, узима Просторни план РС за период од 2010. до 2020. године, односно „Катастар малих хидроелектрана на територији СР Србије ван САП (на даље: Катастар МХЕ) израђен далеке 1987. године, који је садржан у документационој основи овог просторног плана. С обзиром на застарелост самог Катастра МХЕ и чињеницу да је плански рок Просторног плана РС истекао (због чега је у припреми Просторни план РС за период од 2021. до 2035. године), као и насталих промена у простору, хидрологији, као и знања о несразмери у сврсисходности изградње МХЕ и њиховог негативног утицаја на екосистем (и јавне финансије), јасно је да је неопходно да се садржај Катастра МХЕ посматра оријентационо и да никако не представља утврђени плански основ изградње МХЕ. Овакав став потврђен је и одредбама Просторног плана Града Краљева, на који се обрађивач УП позива, условљавањем детаљнијим проверама адекватности сваке од потенцијалних локација. Додатно, многа планска документа новијег датума у потпуности се ограђују од садржаја ППРС до 2020. и Катастра МХЕ, међу њима и Регионални просторни план за подручје Шумадијског, Поморавског, Рашког и Расинског управног округа (на даље: РПП) из 2014. године и Просторни план подручја посебне намене Манастира Студеница из 2020. године.

Обрађивач изоставља да прикаже одредбе РПП (2014), који важи за читаво подручје предложеног УП, а у коме се наводи следеће: „[П]одаци из Катастра малих хидроелектрана Републике Србије често не одговарају стварном стању на терену и не би их требало стриктно примењивати у данашњим условима без техно-економске и посебно еколошке евалуације решења и сагласно оптималном коришћењу расположивог потенцијала водотока. Услед значајног протока времена од израде ових катастара и насталих промена у простору и хидрологији, исти се могу користити као документациона подлога за припрему изградње МХЕ уз неопходност претходне провере стања у простору и хидрологији.” Иако је постојање Хидролошке студије Белошеве, Јасенске и Страинске реке на профилу МХЕ Мланча наведено у делу 1. 4. Списак прибављене документације за израду урбанистичког пројекта – Пројекти и студије, не могу се утврдити подаци од значаја за одлучивање о овом УП, с обзиром да се садржај исте не помиње у другим деловима УП, нити је овај документ приложен уз УП. С обзиром да је наведена хидролошка студија израђена 2011. године, њено

приказивање не би ни било релевантно за одлучивање о овом УП, због чега је потребно обрађивача упутити на израду нове студије.

Обрађивач се позива на одредбе Просторног плана подручја посебне намене Парка природе Голија („Сл. гласник РС”, бр. 16/2009), те изводи закључак да *„ПППН Парка природе Голија третира проблематику изградње МХЕ, при чему је усвојен државни Катастар малих хидроелектрана из 1987.године, без посебних правила грађења.”* Међутим, пропушта да наведе да је ПППН Парка природе Голија у значајном делу стављен ван снаге усвајањем Просторног плана подручја посебне намене Манастира Студеница („Сл. гласник РС”, бр. 2/2020), а који заузима негативан став спрема изградње МХЕ и брише локације планиране Катастром МХЕ до *„усаглашавања законских и подзаконских аката, планских и развојних докумената на нивоу Владе РС”* између осталог наводећи да је *„неопходно је детаљно преиспитати потенцијалне локације из ранијих планских докумената – (и Катастра МХЕ), због промена хидрологије речних токова и других ограничења (пренет конфликт из до сада важећих планова, везан за активирање хидроенергетског потенцијала); у току је израда новог катастра МХЕ, који би требало да да нове податке у вези са могућим – коришћењем расположивог потенцијала водотокова, капацитетима и оправданошћу реализације, сагласно актуелној хидрологији, техноекономској и посебно еколошкој евалуацији потенцијалних локација; укупна процењена инсталирана снага добијена активирањем пуног хидроенергетског – потенцијала овог подручја, не представља већи значај за електроенергетски систем Републике Србије”*. Обрађивач је приказао наведени цитат као плански основ израде предметног УП, али је пропустио да оформи закључак на основу одредби ПППН Студеница. Одредбе ПППН Студеница постављају услове изградње на читавом обухвату предметног УП, и то директном применом ПППН Студеница на подручју КО Орља глава и применом Просторног плана Града Краљева на подручју КО Мланча, уз препоруку да се одредбе Просторног плана Града Краљева усагласе са одредбама ПППН Студеница. Даље, у делу ПППН ”Студеница” које и обрађивач цитира као плански основ израде предметног УП (иако без извлачења закључка) наведено је да све потенцијалне локације за коришћење ОИЕ морају бити предмет детаљне разраде овог ПППН тј. да се одређују кроз израду плана детаљне регулације, укључујући и локације које су одредбама ПППН дефинисане за спровођење применом просторних планова јединице локалне самоуправе.

Из претходног јасно следи да не постоји основ за разраду локације МХЕ „Мланча” израдом урбанистичког пројекта, већ да она мора бити предмет плана детаљне регулације.

У делу анализе условљеност из Просторног плана града Краљева, погрешно су интерпретиране одредбе и нетачно и без доказа изведен закључак да је *„[П]редложено решење система деривационе МХЕ „Мланча” (је) потпуно у складу са графичким прилогом и табелом из Просторног плана града Краљева, а у складу је са правилима грађења за ову врсту објекта из истог документа”*. Ово се посебно односи на чињеницу да Катастар МХЕ на који се обрађивач позива не садржи податке о МХЕ „Мланча” предвиђене предметним УП, у погледу назива река на којима су планиране и координата делова система МХЕ, те да није приложена сагласност о одступању од локација одређеним Катастром

МХЕ од Министарства рударства и енергетике и сагласности других надлежних министарства и институција. Такође, одредбе Просторног плана Града Краљева наводе да је могућа изградња МХЕ снаге 100KW до 0,5MW на водотоковима који нису обележени Катастром из 1987. године, под условом да дужина цевовода није већа од 1300 метара или да заузетост речног тока није већа од 50% укупне дужине предметног водотока. Цевовод предложене МХЕ је дужине 3721m, заузетост речних токова није наведена, а планирана инсталисана снага износи 978kW.

Из претходног јасно следи да изградња МХЕ предложене предметним УП није могућа у складу са Просторним планом Града Краљева.

Даље се у тексту УП наводи да „[О]бзиром да су локације водозахвата, цевовода и машинског постројења, у складу са Просторним планом града Краљева и правилима грађења, то је и Мишљењем за водне услове ова локација прихваћена”, што је нетачно и неважно, с обзиром да нити су локације предвиђене МХЕ „Мланча” у складу са Просторним планом града Краљева, нити је Мишљење о водним условима (није наведено којим) документ којим се потврђује локација изградње МХЕ, нити је орган надлежан за издавање водних услова планским документом одређен као једини надлежан.

Напомињемо и овде да се не може утврдити да ли се документ под називом Обавештење са препорукама о условима за израду Урбанистичког пројекта за МХЕ издато од стране ЈВП „Србијаводе“ – „Водопривредни центар Морава-Ниш” (Обавештење бр. 4526/1, од 22.06.2022. године) односи на предмет овог УП, с обзиром да документација УП не садржи Идејно решење изградње МХЕ „Мланча”.

9. Обухват УП није представљен, нити обрађен на законом прописан начин.

Подаци о обухвату предметног УП (део 2. 1. Граница и обухват Урбанистичког пројекта) дати су непрецизно на начин да није јасно наведено која катастарска парцела је обухваћена у целости, а која делом, нити је наведен основ широког обухвата подручја и „сечења” катастарских парцела.

Напомињемо да се обухват предметног УП не поклапа са обухватом парцела наведених у условима јавних предузећа и организација приложеним уз УП.

10. Није дат план парцелације за све делове катастарских парцела обухваћених предметним УП, супротно чл. 76. ст. 4 Правилника о садржини, начину и поступку израде докумената просторног и урбанистичког планирања.

У односу на обухват предметног УП који обухвата и делове парцела у окружењу планираних делова система предложене МХЕ „Мланча”, потребно је израдити све одговарајуће планове парцелације и препарцелације.

Напомињемо да се обухват предметног УП не поклапа са обухватом парцела наведених у називу документа „Измењено Идејно решење за изградњу МХЕ „Мланча”, општина Краљево, број парцеле 3949, 459, 462, 463, 464, 3951/1, 295, 296, 299, 304, 310, 472/1, 473 и 474/1 к.о. Мланча и 3093, 1015, 1013, 3073, 1002,

1003, 1005, 1006, 1009, 1007 к.о. Орља глава, општина Краљево, на рекама Белошева, Јасенска и Страињска, на територији града Краљево, на подручју ПППП намене Парка природе Голија, а изван граница Парка природе” које је наведено у делу 1. 4. Списак прибављене документације за израду урбанистичког пројекта - Пројекти и студије (али није приложено уз УП).

11. УП није израђен на овереном катастарско-топографски план, супротно чл. 76. ст. 3. Правилника о садржини, начину и поступку израде докумената просторног и урбанистичког планирања.

Додатно, оверени катастарско-топографски план није приложен као део документације на јавној презентацији које је обављена на интернет страници јединице локалне самоуправе.

12. Услови изградње описани у садржају УП нису издати за потребе израде предметног УП, због чега се може рећи да су интерпретирани на неадекватан начин, а неки се помињу као услови изградње иако нису приложени у документацији УП.

Као што је наведено у тачки 1. ове примедбе, услови и мишљења приложена уз УП нису издата за потребе израде предметног УП, не односе се на парцеле на којима се овим УП предлаже реализација МХЕ „Мланча”, те је и таквим условима и мишљењима рок важења махом истекао пре више година.

Као илустрацију, али не и једини пример, можемо издвојити два документа Мишљење од стране РХМЗ РС, Београд, број: 92-I-1-302/2011 од 20. маја 2010. године и Мишљење у поступку добијања водних услова за израду техничке документације за изградњу мале хидроелектране (МХЕ) „Мланча”, са водозахватом на рекама Белошева, Јасенска и Страињска, Општина Краљево, издато од РХМЗ, РС, Број 04 број 2650/3 од 09.08.2011. године, која су наведена у делу 1.4. Списак прибављене документације за израду урбанистичког пројекта - Информације, Мишљења и Услови надлежних институција и организација, али нису приложена у документацији УП, због чега се не може утврдити да ли се уопште односи на локацију обухваћену предметним УП. Оно што се пак може утврдити је да је рок трајања ових услова засигурно прошао, с обзиром да су издати пре редом, чак 12 и 13 година.

Степен неразумевања процедуре и сврхе израде УП свих укључених у досадашњи ток израде и оглашавања предметног УП, може се илустровати цитатом из дела 3.2. Услови надлежних институција, где је наведено следеће: „*[П]рибављено мишљење у поступку добијања водних услова, енергетска сагласност и услови за пројектовање и прикључење имају делимично различите параметре (у мањој мери) које је потребно у наредној фази усагласити у складу са Идејним решењем*”.

Потребно је инвеститора и обрађивача УП упутити да се услови изградње које издају надлежне институције и организације не прилагођавају идејном решењу, већ обрнуто, те да је потребно прибавити услове за израду УП пре приступања изради УП - што није учињено.

Хидролошка студија Белошеве, Јасенске и Страињске реке на профилу МХЕ Мланча није приложена као документација предметног УП.

Иако је постојање Хидролошке студије Белошеве, Јасенске и Страињске реке на профилу МХЕ Мланча наведено у делу 1. 4. Списак прибављене документације за израду урбанистичког пројекта – Пројекти и студије, не могу се утврдити подаци од значаја за одлучивање о овом УП, с обзиром да се садржај исте не помиње у другим деловима УП, нити је овај документ приложен уз УП. С обзиром да је наведена хидролошка студија израђена 2011. године, њено приказивање не би ни било релевантно за одлучивање о овом УП, због чега је потребно обрађивача упутити на израду нове студије.

13. Решење приказано садржајем УП није у складу са Условима Завода за заштиту природе приложеним уз овај УП (Услови 03 бр. 020-77/3, од 07.02.2018. године).

Условима Завода за заштиту природе (Услови 03 бр. 020-77/3, од 07.02.2018. г.) изричито је забрањено укопавање цевовода у оквиру природних корита за велику воду, као и њихово постављање изнад или преко Јасенске, Страињске, Белошеве и Грајићке реке. Иако је јасно да ови услови нису издати за потребе овог УП (већ за потребе издавања локацијских услова), а већ поменути изостанак идејног решења онемогућава долажење до сазнања да ли одговарају обухвату предметног УП, ипак можемо закључити да је решење предложено овим УП у јасној супротности са одредбом која се односи на непосредну заштиту наведених река. Како је описано у делу 2.3. Ужа локација, овим УП предвиђено је да се „планирани цевоводи налазе наизменично и на левој и на десној обали река у зависности од карактеристика терена и прибављеним сагласностима за пролазак трасе цевовода”. Графички прилози показују да је прелазак цевовода преко река планиран чак 5 пута и то преко реке Белошеве са к.п. 3949 на к.п. 340 и са к.п. 464 на к.п. 310, све КО Мланча, преко реке Јасенске са к.п. 299 КО Мланча на к.п. 1002 КО Орља глава, преко реке Грајићке са к.п. 1007 КО Орља глава на 471 и 472/1, обе КО Мланча, и преко реке Страинске у оквиру к.п. 3903 чак 2 пута.

14. Нумерички показатељи (површине, индекс изграђености или индекс заузетости, спратност или висина, број паркинг места, проценат зелених површина и по потреби друге специфичне услове) нису приказани у складу са чл. 77 Правилника о садржини, начину и поступку израде докумената просторног и урбанистичког планирања.

Није јасно на којој парцели се предлаже изградња машинске зграде МХЕ „Мланча”, с обзиром да се у тексту УП, као локације, наводе и к.п. 473 и 474/1 КО Мланча, и само 474/1 КО Мланча и најављује парцелација к.п. 473 и 474/1 КО Мланча без јасног навођења карактеристика новонасталих парцела. Како је већ указано, уз УП није достављено идејно решење ,нити је исто наведено у садржају УП, због чега није могуће проверити испуњеност наведених правила грађења утврђених одговарајућим планским документима.

15. Није наведен податак о планираној фазности изградње објеката предложених предметним УП.

- 16. Нејасно је да ли је за потребе израде предметног УП израђен пројекат парцелације или препарцелације, с обзиром да се у приложеној документацији користе оба појма.**
- 17. Пројекат парцелације и/или препарцелације не садржи све елементе прописане чл. 79 Правилника о садржини, начину и поступку израде докумената просторног и урбанистичког планирања.**
- 18. Уз пројекат парцелације и/или препарцелације нису приложена сва документа наведена као саставни део истог.**